

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y DE AVISOS Y NOTICIAS

Año XIII

Reus, Divendres 17 de Juny de 1898

Núm. 3.575

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, an mes. 1.500
n provincies trimestre. 4.500
Estranger y Ultramar. 6.000
Anuncis, a preus convencional.

Administració Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS) A

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallof, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que pag més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 30, prop a la plassa de Catalunya

SECCIÓ DOCTRINAL

ALS CATALANS

La «Unió Catalanista», impresionada fonament per la gravetat de las circumstancies actuals, crida al poble català a la reflexió; li demana que devant del abisme a que l'empenyen, se deturi y pensi.

Lo mal d'avuy es ja vell en la historia d'Espanya. No es culpa d'aquest govern ni d'aquell altre, ni del règimen parlamentari ni del absolut. Los sistemas del govern han cambiat, y han cambiat los ministres, pero no ha cambiat lo desgavell ni la imprevisió. Si una hora s'ha dit Felip II, l'altra hora Fernando VII; l'una hora ha estat un comte-duch d'Olivares, l'altra hora un Cánovas del Castillo; ahir en plé absolutisme, avuy en plena democracia, y 'ls desastres s'han succehit sempre 'is uns als altres. Desde que 'l centre del govern s'estableix a Madrid, la desmembració dels dominis d'Espanya no han parat may. Si avuy se perden Cuba y Filipinas, Felip II va perdre Holanda; lo comte-duch d'Olivares Portugal y 'l Rosselló; Felip V Bèlgica, Sardenya, Nàpols, Sicilia y Gibraltar; Carles III la Florida; Fernando VII Méjich, Perú, Buenos Aires y tantes altres colònias americanas.

Es tart ja per retreure 'ls desacerts de la guerra de Cuba, pera recordar la sanch y 'ls tresors que s'hauria estalviat Espanya concedint l'autonomia quan nosaltres ho deyam, quan la insurrecció comensava y sos capdills la acceptavan. Es tart pera fer veure com la política de la guerra ha afavorit las ambiciosas aspiracions dels nortamericans, sembrant en la isla odis inesborrables que ni la autonomia, concedida a darrera hora, ha pogut ofegar.

Avuy estém al comensament d'una guerra perillósissima y encara som a temps a no cometre més errors com los passats y que nosaltres també per endeavant anunciárem. La conducta dels Estats Units es injusta, la seva agressió incalificable. Pero ¿es aixó suficient pera justificar que Espanya s'enfonzi per complet en la més espantosa ruína persistint en una lluyta desigual? ¿Es práctic, es d'un seny equilibrat, passar per una dolorosa amputació després d'una guerra terrible, font de mil desastres, podentse fer avans de que aquestos desastres vingan? ¿Serà més gloriosa la transacció després d'haver consumat la nostra ruína y haver vessat la sanch de milers de nostres soldats y haver portat a la fam milers de families obreras, que no pas avans?

Las guerras modernas tenen per factors capitalissims la perfecció dels medis de combat, la abundancia de diners, que a rius se necessitan y sense 'ls quals lo valor personal serveix tantols per sucumbir en inútils sacrificis. ¿Y quina es nostra verdadera situació económica apreciada sense quixotisme? Lo comerç paralisat; los valors fiduciaris despreciats; los cambis ab 'l extraer pels núvols. Lo Banc d'Espanya no pot anar més enllá sense perjudicar gravement lo seu crédito; los fabricans no poden resistir per més temps l'actual desballestament económic y ab fons recansa han de tancar sas fábricas; los pagesos diuen prou y en va se 'ls imposarán anyadas de contribució que no pagarán perque no poden y perque no es just que las paguin mentre la riquesa mobillera no tributa; totas las forsas del país s'acaban, y al sentir las esgarriñanses d'un enfrontament general, l'instint de conservació porta al esperit de tots un mateix crit: «Salvém a Ca-

talunya»; que no han passat los catalans un sigle d'heróychs esforços pera crear una civilissació avansada en aquest cantó d'Espanya a fi e que 'ns la llensin en un moment de borrhatera en iras d'un fantasma sense realitat, com es aqueix honor nacional que necessita la sanch de las batallas pera satisfacerse.

Vinga la pau y vinga desseguita; no hi fa res que s'hi oposin los que cercan y desitjan lo total aplanament del país pera assentar la seva dominació al demunt de las sevas runas. Vinga la pau, me com més próxima més ventatjosa, com més immediata més honrosa per nosaltres. Deber de tots los que estimin la seva terra es demanarla, deber de tots los bons patricis trevallar pera conseguirla, empenyenthi al govern que massa coneixia lo que havia de passar pera voler la guerra y massa coneix lo que está passant y pot venir per no desitjar acabar-la.

En las grossas crisis socials y políticas las classes directoras tenen inmensas responsabilitats. ¡Ay d'ellas, si no saben cumplir ab los debers que las circumstancias los hi imposan! ¡Ay si no saben prevenir 'ls aconteixements y, deixantse de miras estretas y prejudicis arrelats, no compleixen los debers que per sa posició social venen obligadas a cumplir!

La situació per trista que sia, perque no més coneixentla poden millorarla; y se serveixen de las adversitats, no per abaixar lo seu esperit, sino pera pendre experiencia de sos defectes, pera trobar las causas del mal y estroncárlas.

Veusequí de que ha de servirnos als catalans aquesta terrible crisis.

Fa sigles que 'l poble català viu atacat dins de sa casa, concentrant la seva energia en la industria y en lo trevall. A forsa de privacions, de sacrificis y de economías, havia lograt aixecar los fonaments de la seva prosperitat económica que ab justicia era la esperansa del benestar pera sos fills.

Mes, que 'n traurém de que 'ls productors catalans crehin una industria poderosa, orgull de la nostra rassa, que 'ls pagesos treguia pa fins de las pedras a forsa de trevall y d'energia, que 'ls nostres establiments de credit siguin exemple de seny y bona administració, si una política interior y exterior que s'avergonyeix del càlcul y de la previsió, que no vol pensar may en lo dema y que fa gala y vanagloria de no sospesar may las consecuencias de sos actes ni las dificultat de las sevas empresas, posa a cada punt en perill de mort totas aquestas creacions del geni català?

Ara ho veurá 'l poble català, sobretot aqueixa part del poble català que creu cumplir ab lo seu deber cudiantse no mes dels seus negocis, ara ho veurá si es urgent ó d'absoluta necessitat que Catalunya tinga 'l govern dels seus interessos interiors y que influixi en la direcció dels exteriors a proporció de la seva forsa. Ara ho veurá si 'n teniam de rahó quan lo cridavam a aixoplugarse sota la nostra bandera, dihentli que no n'hi havia prou de dominar en los tallers y magatzems mentre uns altres dominaven en assambleas, ministeris y oficinas; quan li deyam, després de tants sigles de dolorosa experiencia, que nostras ideas eran la solució única pera desarrellar sas maravellosas energías. Ara ho veurá si 'n es de perillós per la seva prosperitat l'actual desequilibri existent entre la nostra gran forsa económica y la nostra utilitat política dintre d'Espanya.

Si en la crisis actual la veu de Catalunya no es es-

coltada ni tenen los catalans prou unió y energia pera imposarse, també vindrá la pau de totas maneras ab totas sas inevitables consecuencias, pero vindrá cuant ja cap ventatja podrà trauresen, quant lo nostre esforçament interior se 'n haurá dot riu avall en breus moments, junt ab nostra prosperitat económica, 'ls organismes polítich d'avuy, entregantnos als horrors d'una anarquia ó a las arbitrariedades d'un despotisme.

Mes, nosaltres que desitjant avans que tot lo triomf de nostra causa, volém que si es possible vinga, no per medis violents ni perillosos sotragadas, sino per una evolució suau y progressiva; nosaltres que no tenim cap solidaritat ni responsabilitat ab los abusos del règimen actual perque 'ls hem combatut sempre ab tota la energia de nostra ànima, ben alt declarém que may, per tonda que sigui la crisis, estarém al costat de cap injusticia; que lo mateix reprobém als governants ineptes que a las oposicions que atfan los desacerts pera després aprofitarsen, y que en los moments de prova, si per desgracia 'n venen, la «Unió Catalanista», reivindicant los drets de Catalunya, defensará ab totas sas forsas los interessos de la societat.

Barcelona 12 de Juny de 1898.

Per lo Concell General de la «Unió Catalanista» composta de las associacions, agrupacions y periódichs següents:

Lliga de Catalunya, de Barcelona.—Centre Català, de Sabadell.—Lliga Regional, de Manresa.—Associació Catalanista, de Reus.—Centre Català, de Barcelona.—Centre Escolar Catalanista, de Barcelona.—Agrupació Regionalista de Tarrasa.—Centre Català, de Vilafranca del Panadés.—Centre Catalanista de Girona y sa comarca, de Girona.—Associació Popular Regionalista, de Barcelona.—Associació Catalanista de Lleyda.—Centre Català, de Sant Sadurn de Noya.—Centre Català, de Castelló d'Ampurias.—Centre Català, de Mollet.—Centre Català, de Sant Pol.—Associació Catalanista de la Costa de Llevant, de Canet de Mar.—Foment regionalista, de Berge.—Lliga Catalanista de Banyolas y sa comarca, de Banyolas.

Agrupació Catalanista, de Vilasar de Mar.—Agrupació Catalanista, de Sant Feliu de Codinas.—Agrupació Catalanista del Cassino Mercantil de Barcelona.—Agrupació Catalanista, del Vendrell.—Agrupació Catalanista, de Falset.—Agrupació Catalanista, de Targar.—Agrupació Catalanista, «L'Escut Emporità», de la Bisbal.—Agrupació Catalanista, de Pons.—Agrupació Catalanista, de Besalú.—Agrupació Catalanista, de Vall.—Agrupació Regionalista, de Balaguer.—Agrupació Catalanista, de La Garriga.—Agrupació Catalanista, de Cardedeu.—Agrupacions «Catalunya autònoma», de Barcelona.—Agrupació Escolar Catalanista de «Ramon Llull», de Barcelona.—Agrupació Catalanista, de Horta.—Agrupació Catalanista «Los Montanyenchs», de Barcelona.

«La Renaixensa», de Barcelona.—Lo SOMATENT, de Reus.—«La Veu del Montserrat», de Vich.—«Lo Catalanista», de Sabadell.—«La Veu de Catalunya», de Barcelona.—«Las Cuatre Barras», de Vilafranca del Panadés.—«L'Olotí», de Olot.—«Lo Geronés», de Girona.—«La Nació Catalana», de Barcelona.—«La Costa de Llevant», de Canet de Mar.—«La Veu del Vallés», de Granollers.—«L'Art del Pagés», de Barcelona.—«La Comarca de Lleyda», de Lleyda.—«Catalonia» de Barcelona.—«La Talia Catalana», de Barcelona.—«Lo Jovent Català», de Barcelona.

LA JUNTA PERMANENT:

Antoni Gaillissé, President.—Jaume Carner y Romeu, Vis-president.—Enrich Prat de la Riba, Tresorer.—Jaume Arús, Joan Millet y Pagés, Antoni Utrillo, Vocals.—J. Maspons y Camarasa, Secretari.

Espanya y sas colonias en temps de sos grans dominis

VISCAYA

(Acabament).

Los privilegis mes importants de la provincia eran los següents:

Primer. Tot viscahi era noble y gosava dels drets inherents á aqueix títol, lo que deiaxés lo país pera establirse en altre lloch d' Espanya. Per aixó li bastava provar que era viscahi de rassa.

Segon. Los viscahins no pagavan altre contribució que las consentidas per la junta á títol de donatiu gratuit.

Tercer. No podian ser jutjats fora de sa provincia.

Cuart. Gosavan de absoluta llibertat de comers. No hi havia aduana establerta en la frontera dels Pirineus que entorpis son comers ab lo Llenguadoc y la Gascunya. Las mercaderias que s' exportaven de Fransa cap á Espanya no pagavan drets, sino en l' aduana de Orduña, en la frontera de Castilla. Los productos de Viscaya que s' importavan al interior del regne estavan exemts de tot recarrech. Per ultim, lo rey no podia establir estanchs á Viscaya.

Quint. No hi havia á la provincia mes administració real que la de correus.

Sisé. No podian donarse empleos públichs mes que als viscahins de naixement excluhint á tots los demés espanyols.

Seté. No podia el rey enviar á Viscaya tropas extranjeras, es adir, espanyolas. En cas de guerra ab Fransa, los viscahins estavan obligats á defensar per si la seva provincia.

Tenian lo privilegi de no servir fora del seu territori á no ser que s' hi prestessin voluntariament per un sou de dos ó tres mesos pagats per endavant.

Vuyté. Lo rey no podia construir fortificacions á Viscaya sense el consentiment de tots sos habitants.

Nové. Los viscahins tenian lo privilegi d'aver las ordres del rey sense cumplirlas, quan aquestas eran contrarias als seus furs. Los reals decretos no eran atmesos fins que s' presentavan pel corretgidor al passe de la diputació.

Quan lo senyoriu de Viscaya se incorporá á la corona de Castilla, feu que Alfons XI sancionés sos privilegis en las Cortes de Burgos de 1334. Tots los successors d' aquell príncep los anaren regoneixent també Carlos V los confirmá solemnement en las Cortes de Valladolid de 1526. Mes los diputats declararen que no li regoneixerian com á senyor fins que hagués jurat sobre l' arbre de Guernica respectar sos privilegis.

Alava se dividia en 53 *germandats*. Cada una se juntava lo primer dia del any pera nomenar un ó dos diputats, segons la seva importancia. La junta general composta de setenta tres membres, elegia un *diputat general* encarregat de vetillar per l' execució de las lleys. Al pendre posició jurava sobre un punyal vell clavat á la parét de la sala ahont se reunia la junta, dihent las següents paraugas: «Que m' degolli aqueix punyal si no defenso los furs de la provincia». Aqueix primer magistrat fixava sa residencia á Vitoria, reunia el poder civil y militar y fallava en redera instancia. Dos secretaris y un suplent nomenats per la junta, l' ajudavan en sas funcions, y no membres d' aquella assamblea li servian de concellers. Lo *diputat general* era reelegit cada tres anys y no donava compte de la seva conducta sino á la assamblea de quina era mandatari.

L' administració de la provincia estava en mans del arcalde que ademés era jutge en cassos d' incendi, assassinat ó atentat contra la propietat. Sas sentencias podian ser revocadas en apelació per lo *diputat general*. Tots los propietaris pares de familia concurrían á elegir aqueix magistrat.

Los alavesos, com los viscahins, comerciavan lliurement ab las provincias velvinas de Fransa y Espanya, y tenian també el privilegi de no servir fora del seu territori. En cas de guerra ab Fransa, ells mateixos defensavan á Fuenterrabia, clau de la provincia, y generalment la frontera dels Pirineus. Lo mateix que ls viscahins acatavan, pero no cumplian las ordres del rey contrarias als seus furs. No hi havia á la provincia cap agent de la autoritat real, puig tots los empleos públichs eran possehits per la junta, ó mes ben dit,

per quinze diputats en que aquella delegava son poder. La provincia mateix vigilava la seguretat pública, mantenint al efecte a companyia de 30 cavalls ó «celadors», que ajudats bon esperit dels habitants, bastavan á conservar en las parts l' ordre y la tranquillitat.

Quan en 1332 se incorporá Alava á la Corona de Castilla, sos habitants epulavan la conservació de sos furs, que sigueren roectats per tots los reys, jurantlo Fernando é Isabellm los seus predecessors, y regoneixentlos Carlos V y las Cortes de Valladolid.

A Guipúzcoa, lo matx que á Alava y Viscaya, estava limitat lo poder reyer franquicias locals, quin origen se remontava á principios de la Edat-Mitja. La junta general composta de 57 membres elegits per las 57 arcaldias, se reunia de any pel Juliol, pera redactar las novas lleys que reclamés l' interés públich. Ans de disoldres, delega sos poders en quatre *diputats generals*, que devianser de las ciutats de Sant Sebastiá, Tolosa, Azpeitia y Azcoitia. La diputació se convocava tres anys enada una d' aquestas quatre ciutats, presidintla son respectiu diputat conforme li tocava el torn.

Los guipuzcoans tenin també sos privilegis particulars heus aqui los mes importants.

Elegian son corregidor ó jutje suprém, de quinas sentencias no hi havia apelació. Presidia la junta, ajudant á la Diputació general en lo govern de la provincia.

Tots los guipuzcoans reputavan nobles, y per lo tant exemts de tributs.

Comerciejavan lliurement ab Fransa, Inglaterra y las provincias vehinas d' Espanya. Lo reduhit y estéril del seu territori, los hi havia obligat á dedicarse á la industria, que ab lo comers era l' seu únic recurs. Aixís es que Fernando lo Católich y Carlos V no pensaren en disputarloshi un privilegi oneros per lo restant d' Espanya, pero sense quin s' hauria despoblada la provincia de Guipúzcoa.

Tenian lo privilegi de no servir fora de la seva terra, que defensavan per si sols en cas de guerra ab Fransa ó ab Inglaterra. Lo rey no podia enviar guarnició sino á Irun y á Sant Sebastiá. En fi, estavan autorisats pera no cumplir las ordres del rey oposadas als seus furs.

Lo real decret de Enrich IV de 26 de Novembre de 1469, sanciona aqueix privilegi en los termes següents que son molt de notat.

«En atenció á que importa al rey lo bé general y el repós d' aqueixa provincia que s' observin religiosament sas lleys y privilegis... maném que si algún senyor ab pretext d' algún decret del rey que no hagi sigut préviament aprobat per la junta, atentés á sos furs, se li resisteixin, y si fos necessari, que l' matin.»

Las provincias situadas fora de la Peñínsula, y que formavan part de la monarquia espanyola, també tenian immunitats que dificultavan l' exercici del poder real.

(Traduhit de Mr. Weys per J. ALADERN.)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 16 de Juny de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroides	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m. 3 t.	751 753	65 64	0"	8"	Ras	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 34 Sombra 24	13	18 2,7	S.	Cumul.	0,2

Procedent de Segovia, y ab lo tren exprés de Madrid arriba ahir á las nou del matí nostre amic don Joseph Font de Rubinat, ostentant en sas boca-mánegas las estrellas de segon tinent d' artilleria obtingudas en la escola de dit cós á Segovia després dels cursos reglamentaris realisats ab grandíssim profit, als que precedí uns exámens d' ingrés brillantíssims en extrém.

Doném á nostre amic D. Joseph Font de Rubinat, qui estarà sols una petita temporada entre nosaltres, nostra més coral felicitació per sa exaltació al noble cós d' artilleria d' Espanya dins del qual li desitjém una brillant carrera, que no ha de faltarli, atés l' éxit abtingut en los cinch cursos realisats pera obtenir la referida graduació.

Aprofitant alguns moments d' antessala que en espera d' audiéncia del senyor Alcalde, fou el mitj dia d' ahir lo vehí de Rojals, Marián Pamies Vilalta, de 101 anys de edat (puig naqué en 6 Setembre 1797), tinguerem ocasió de parlar ab dit centenari.

Es de estatura alta, mantenintse bastant dret, té molta agilitat, conserva l' enteniment clar, bona memoria y fácil paraula, y per son físch ningú diria que procedeix de la anterior centuria.

Al ser preguntat si s' recordava de la guerra de la Independéncia contestá que perfectament puig d' alguns de sos episodis no sols ne fou testimoni ocular sino un de sos actors, puig assistí á la batalla del pont de Goy ó, com s' anomena en historia, de Vells, puig encara que sol contava 12 anys, formava part del sometent de son poble, que en 25 de Febrer de 1809 constituí l' exércit, junt ab las tropas regulars, del general D. Teodor de Reding.

Conta el referit centenari que el general espanyol, que preparava un moviment contra las tropas francesas que manava Saint-Cyr, fou desbaratat per haver entés lo francés las intencions de Reding qui decidí tancar-se á Tarragona; més vacilant un tant pera executar son pensament, á la matinada de dit dia 25 algunas tropas francesas (las avansadas de Souham) detingueren, escopetejantse, los foras de Reding fins á donar lloch á la arribada del grós de las de Saint-Cyr que trobantse ls dos exércits en las rodalias del pont de Goy se tingué una batalla campal en la que, no obstant la forta resisténcia dels espanyols, foren derrotats, haventse salvat nostre biografiat gracies á la lleugeresa de sas camats y á ses pochos anys.

Lo referit fet d' armas lo conta ab los més petits detalls com si fos cosa succhida en lo dia d' ahir afegint que ell considera aquella desgracia com una venda puig en vá esperavan foras espanyolas que havian de venir per lo Coll de Santa Cristina.

No fou aquesta sola la acció en que assistí dit jayo puig, seguí, fins á la terminació, la guerra del francés á causa de la intranquilidat en que estava lo país y á la casi despoblació, com molts de nostre principat, de Rojals sa vila natal.

Al contar las peripecias de sa vida diu que en la referida guerra va arribar lo pa á un preu tan alt que s' pagava á pesseta la lliura, lo que feya que no sols en dita época sino en posterior, que ell no s' ha apagat la gana en dit comestible moltes vegadas sino que allí hont no hi ha arribat lo pa ha omplert lo buyt d' aquest lo recapte, que, diu ell, gracies á Deu may m' ha faltat.

Al ser preguntat per la descendéncia que tenia que devia ser molta, contestá que sols tenia dos fills y de no molta edat puig prengué l' estat del matrimoni á la edat de seixanta y un anys.

Lo propósit del vell venerant ha sigut fer com fa una passada per algunas poblacions importants pera procurarse alguns recursos dels que s' veu privat á causa d' haver perdut no molt temps ha son curt patrimoni per un plet que ha perdut y que via avuy á Rojals en companyia d' un fill seu que tampoch es rich.

Tals son algunas noticias del referit Marián Pamies Vilalta, que avuy empendrà, á pen, lo retorn á sa població.

En lo present número y en lloch preferent publicuém lo rahonat manifest que la «Unió Catalanista» ha dirigit al poble excitantlo á que s' deturi y pensi en las tristas circunstancias que estém passant é interessantse pera que s' inicihin las corrents de pau que decanti al Govern d' Espanya á desitjarla.

Recomaném sa lectura á nostres lectors segurs de que ab son clar judici comprendrán de que las rahons que aleguém los catalanistas son poderosíssimas.

Diuenge á la nit se posará en escena en lo teatreí de la societat «Juventud Reusense» lo drama «Lo cercol de foc».

Sia cualsevol lo número de senyors regidors que avuy se reunixin l' Exm. Ajuntament celebrará sessió de segona convocatoria.

La premsa de Barcelona acull en las sevas columnas lo manifest de la «Unió Catalanista» ab marcada simpatia.

Fins lo «errero» *Noticiero Universal* se fa ressó de tots los extrems que sbarca, sense que per la seva part hi fassi cap comentari que indiqui que es obra dels mateixos «locos» de quan manava en Cánovas del Castillo.

Sembla que s' tracta de crear en nostre Principat una nova capitalitat pera las foras de la Guardia civil,

si es així creyem que l'Ajuntament podria fer alguna gestió pera que s designés la capitalitat a nostra ciutat, puig no haventhi forces d'infanteria que la guarnixin tal vegada s podria conseguir.

Lo concert que la Banda y l' Orfeó Reusense del «Centre de Lectura» donaran lo diumenge pròxim a dos quarts de 10 de la nit en los jardins de dita societat dedicat a recaudar fondós ab desitj als ferits y malalts procedents de Cuba y Filipinas, se verificará conforme lo següent programa:

1. Pas-doble «El Marcial», per la Banda.
2. Sinfonia «Aida», (Congregazione) de Verdi.
3. «Escenas Tártaras», de Laurent de Rillé, per la secció coral.
4. Bolero de Concert «El Céfitro», de L. Arditi, per la Banda.
5. Sinfonia «Charles VI», de Halevy, per la Banda.
6. «Las Galas del Cinca», de Clavé, per la Banda y Coro.

S' ha encarregat del Govern civil de la provincia lo secretari senyor Villagordo.

Lo temps humit que regnava aquets dos darrers dias s' ha aixecat una mica, donchs per més que ahir encara s' oviraban al cel alguns núvols lo Sol lluhí desde la sortida a la posta.

La Opinió de Tarragona diu que aviat sortirà en aquesta ciutat un nou periódich.

Ignorém los graus de verossimilitut que pot tenir aquesta noticia de la qual no 'n sabem res.

Llegim en La Renaixensa de Barcelona:

«Lo Notari Sr. Alegret va entregar ans d' ahir al senyor Alcalde la cantitat de 4.000 pessetas que 'l fill d' aquesta ciutat D. Joseph Guardiola, resident fa molts anys a París, destina per meytat als pobres de Barcelona y als ferits de la guerra.

En res més be podia emplear sos diners nostre compatriota ausent.»

Copiém la noticia perque com que tenim a París un apreciable suscriptor del mateix nom y apellido, lo meritíssim fill d' Aleixar Sr. Guardiola, persona quins sentiments caritatius los ha posat ben bé de relleu en la vila que vegé la llum, fundanthi un Hospital y construhint un Cementiri, podria ser que fos éll le magnánim donador de las 4.000 pessetas, en quin cas li enviém nostra enhorahona per recordarse de sos compatricis en aquest temps que tanta falta fan almoynas d' aquella naturalesa, pera compensar los grans dolers que motiva lo paro general de travalls.

En la Administració de Consums d' aquesta ciutat, se recaudaren per diferents especies, en lo dia d' ahir, 683'57 pessetas.

ESCORIAS THOMAS.
Vegis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vila (Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil
del dia 15 de Juny de 1898

Naiements

María Llevat Font, de Joseph y María.

Matrimoni

Cap.

Defuncions

Avelard Miracle Palau, 4 anys, Alens, 6.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Manuel
Sant de demá.—Sant Marcellá.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 15

De Barcelona en 6 horas v. inglés «Campeador», de 889 ta., ab tránzit. consignat als senyors Mac-Andrews y C.

De Barcelona en 2 ds: 1. «Barcelonés», de 32 toneladas, ab tránzit, consignat a den Jean Mallol.

Despatadas
Pera Barcelo l. «San Pablo», ab tránzit.
Pera Londres y esc. v. inglés «Campeador», ab carga general.
Pera Barcelona fragata «Marcelino Jové», en lastre
Pera Mazarrón l. «Barcelonés», ab tránzit.

BOLSI DE REUS

Cotizacions realissadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	46'55	Cubas del 86	60'25
Exterior	62'75	Cubas del 90	49'25
Colonial		Aduanas	
Norts	22'80	Oblig. 5 p $\frac{1}{2}$ Almansa	74'50
Fransas	19'75	Id. 3 p $\frac{1}{2}$ Fransa	37'
Filipinas			

PARÍS	
Exterior	33'50 Norts
GIROS	
París	88' Londres
	47'50

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	46'60	Filipinas	
Exterior	62'70	Aduanas	76'75
Amortizable	58'50	Cubas 1886	60'25
Fransas	19'80	Cubas 1890	49'25
Norts	22'80	Obs. 6 0/10 Fransa	69'62
Exterior París	33'56	Obs. 2 0/10	37'

GIROS	
París	88' Londres
	47'50

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.
Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prus Demestre.

Londres a 90 dias fetxa.		
» a 8 » vista.	85'	operacions
París a 8 » »		
Marsella a 8 » »		

VALORS LOCALS	DINER PAPER.	OPER.
ACCIONS		
Gas Reusense.	0/10	0/10
Industrial Harinera.	750	500
Banch de Reus.	475	400
Manufacturera de Algodon.	100	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150	

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvanexers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.

Totas las celebritats mélicas, aixís nacionals com ex-ranjeras, están contestes, y ma llarga práctica m' ho ha demostrat, que la curació de las hernias pertenece unica y exclusivament al art mecánich, acompanyat dels coneixements anatómichs suficientes.

No deu confiar en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs a aquestos se deu la major part de las defuncions que ocurreixen per hernias estranguladas, en raho a ser insuficients pera contenir las hernias.

Molts son los que venen braguers; molt poch los que saben colcarlos; raríssims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificar a vostres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulte ab vostre metje, ab seguretad vos dirá que pera la curació de vostres petites, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de cautchouc ab ressort, testimoniando aixís lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplátichs pera evitar lo carregament d' espallias.

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirujia especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles d' Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

ULTIMA HORA

Madrid 16.
Lo President del Consell ha donat compte a la Reyna Regent de que sortí de Cádiz la escuadra que mana l' almirall Cámara.

A bordo del «Pelayo» hi anava 'l ministre de Marina.

S' ignora 'l rumbo que prén la escuadra.
—L' almirall Cervera comunica al Govern que la escuadra espanyola continúa a Santiago de Cuba sense novetat.

Afegeix que 'ls barcos que mana tenen provisions fins últims d' Agost pròxim.

—Lo general Correa ha desmentit la noticia propagada per la premsa americana de que nostras tropas baguessin mtilat a Guantánamo los cadavres dels yanquis que desembarcaren en dit lloch.

—Una representació dels socialistas madrilenys visitarà al Sr. Sagasta pera donarli las gracias per las frases del ministre de la Guerra respecte al servey militar obligatori.

—Se reben nous despaigs de Londres considerent desesperada y compromesa la situació de Manila.

L' incendi de Binondo destruhí 200 casas y 'ls rebeldes cometeren robos y atropells arrasant un temple.

Lo general Angustí estava ab 5.000 homes lo dia 6 en lo recinte de Manila resistint los incessants atacs dels tagalos.

—Telegrafia de Roma que 'l periódich «Italia» diu que arribat lo moment d' intervindre en lo conflicte hispano-americà.

Fa notar que l' embaixador d' Espanya prop del Quirinal declara que seria perillós per Espanya demanar la intervenció de las potencias.

Aquestas, diu lo referit diari, deuen intervenir espontáneament.

Lo ministre d' Estat d' Italia opina lo contrari, recordant lo ocorregut a Creta, afegint que únicament Alemanya podrà provocar la intervenció.

Lo despaig de Roma diu que 'l Papa també s' ocupa en aquest assumpto.

—Lo ministre d' Ultramar autorisarà al general Blanco pera que accepti 'l cambi dels presoners del «Argonauta» per los del «Merrimac».

—L' acorassat yanqui «Montgomery» ahir a las 4 de la tarde s' acostá a la bateria de Santa Clara, disparant varias canonadas sens consecuencias.

Després s' allunyá a tota máquina.

—Dinhen de Londres que 'l general Merrit ha telegrafiat desde San Francisco de California que la expedició destinada a Santiago de Cuba ha sufert retrás, ignorante quan y shont desembarcará.

L' ex-consul Lee no anirà a Puerto Rico, sent probable que s' agregui a una de las expedicions destinadas a la gran Antilla.

Servey particular de «Lo Somatent»

Madrid 16.

Quan los cambis baixin a 35 se suspendrã 'l dret d' exportació.

Los carlistas negan la reunió de Brusselas.

Lo Banch situará 28 milions de franchs pera atencions de la guerra.

—Diu un telégrama de la Habana que la situació general es excelent en tota la isla. La capital compta ab 50.000 homes armats y 200 canons grossos.

Los yanquis necessitarían 70.000 soldats pera atacarla.

Hi ha abundancia de queviures.

—Londres.—Telégramas del «Times» diuen que 'ls tagalos forsaren lo pas del rio Zapote, llinrant combats de dia y nit, arribant a una milla y mitja de Manila.

Se creu imminent la rendició de la capital. Se suposa que 'ls oficials yanquis han ajudat personalment als insurtectes.

—Anuncia un telégrama de Nova York que Merrit té organizada una segona expedició pera Santiago. S' ha destinat a Lee pera expedicions a Cuba.

Mac-Kinley reconeix que la guerra será llarga.

Madrid 16, 10'40 nit.

Barcos yanquis han canonejat Santiago, contestant las baterias, retirantse ferits un alféres y 5 soldats.

Lo Sr. Aulón se dirigeix a Cartagena.

Habana barco yanqui demaná cambi presoners «Merrimac». Blanco contestá evasivament baterias canonejaren «Montgomery» fugint.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

LO SAGRAT COR DE JESÚS Caramelos Pectorals del metje SALAS

Per l'eminent pintor **L. GRANER.**

REGALO

als senyors subscriptors de LO SOMATENT.
 Prima extraordinària oferta per l'«Instituto de Arte Cristiano»
 Desitjosa aquesta Societat de propagar ràpidament la primera obra que el propietari ha adquirit, aprofitant la feliç oportunitat de ser l'actual mes de Juny, lo dedicat per l'«Instituto» al Sagrat Cor de Jesús per oferir la maravillosa reproducció del célebre quadre de GRANER a un preu molt reduït, a fi de que totes les classes socials puguin beneficiar dels sacrificis que l'«Instituto de Arte Cristiano» s'ha imposat en assolir els ideals de propaganda artística i religiosa.

Per a iniciar seriament sa companyia editorial ha cregut l'«Instituto» que devia primer que tot difondre aquesta portentosa imatge del Sagrat Cor de Jesús.

que entre totes las pintadas y conegudas fins ara es la que més vivament reflexa la miraculosa visió de la Beata Margarita Maria de Alacoque, segons han reconegut unànimament tots los publicistas catòlics y tots los crítics d'art que s'han ocupat de tan soberbia reacció.

Per lo misticisme que respira, per la majestat que evoca, per la devoció que infundeix la divina imatge, son insparat autòr **L. GRANER** ha rebut numerosas y entusiastas felicitacions d'eminentes prelats nacionals y extrangers, de ilustres escriptors y de renombrats artistes, tots acorts en proclamar la creació del pintor català obra mestre del arte religiós contemporani.

Aquesta preciosa fotopia, de gran format, representant lo Sagrat Cor de Jesús, que l'«Instituto» ofereix als senyors subscriptors de LO SOMATENT, mideix 88 centímetres d'alt per 62 d'amplu, y a pesar de ser una obra de primer ordre, qual valor intrínsec es de 25 pessetas; se cedeix temporalment, ó sia durant lo corrent mes de Juny, als senyors subscriptors d'aquest periòdic per la exigua quantitat de 5 pessetas en tota Espanya, sempre que acompanyi l'adjunt cupó:

LO SOMATENT

Val únicament durant Juny de 1898.

CUPO, PRIMA EXTRAORDINARIA

LO SAGRAT COR DE JESÚS

per **L. GRANER**

«INSTITUTO DE ARTE CRISTIANO»

Barcelona, y Juny de 1898.

Val únicament durant Juny de 1898.

Pts. 5 exemplar

INSTRUCCIONS

Tàlís lo cupó, y acompanyant 5 pessetas s'entregarà al donador un exemplar de la fotopia en lo

SALÓ PARÈS

Carrer de Petrixol, números 3 y 5

Per a demanadas fóra de la capital dirigir-se directament al «Instituto de Arte Cristiano», Passeig de Gracia, núm. 133, acompanyant en carta certificada l'import en sellos de correu, lliurans del Giro Mutuo ó lletra de fàcil cobro, que s'encarregarà d'enviarlo franch de ports.

Es indispensable la presentació del cupó per apoguer adquirir la fotopia durant lo corrent mes de Juny, donchs transcorregut aquest plasso tornarà a regir son antich preu.

Curan la Bronquitis, Tos, Catarros, etc. netejan de mucositats l'aparat respiratori tan sols pronunciant un anars a dormir y altre a la matindada, composició inofensiva no conté medicament perillós.

DIPOSIT en Reus **Farmacia de Serra, Arrabal Santa Anna, 80.**
 Preu de la capsa 6 rals.

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL

PER **Francisco Flos y Calcat**

Preu 6 rals. Se ven en aquesta impremta.

VALORS LOCALS	ACCIONS
Londres a 90 dies letxa. » a 6 mes. » a 12 mes. París a 8 a. Marsella a 8 a. València a 8 a.	las Ferreress. Industrial Herreross. Banca de Reus. Manufactureros de Alcobers. C. Ferreross de Tarragona. Privilegiados de l'Port cent.

PARA ABONO DE TODAS LAS COSECHAS Y CULTIVOS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTES RENDIMIENTOS

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO COMO ABONO POTASICO

EN LAS FORMAS DE

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA, KAINITA, ETC.

NITRATO DE SOSA

El más económico, el más eficaz, el más duradero. bajo garantía del Sindicato de ventas de STASSFURT

como abono azoado

DE GRADUACION GARANTIDA DE 15-12 A 16-00 AZOE Y DE EFECTOS RAPIDOS Y SEGUROS

DIRIGIRSE PAR PROSPECTOS E INFORMES SOBRE EL EMPLEO

A. D. OTTO MEDEM. VALENCIA